

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
معاونت پژوهشی و آموزشی
مرکز مطالعات فرهنگی بین المللی

بیداری اسلامی و خطر تعالیت و گمراهی تکفیری در شرق آفریقا

تهیه:

محمدحسن ایپکچی

ایبکیچی، محمد حسن، ۱۳۳۶ -
بیداری اسلامی و خطر فعالیت گروه‌های تکفیری در شرق
آفریقا/ تهیه محمد حسن ایبکیچی؛ [به سفارش] سازمان فرهنگ
و ارتباطات اسلامی، معاونت پژوهشی و آموزشی، مرکز مطالعات
فرهنگی بین‌المللی

تهران: پردیس قلم، ۱۳۹۳.
۸۴ ص: جدول، نقشه؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س. م.
۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۵۸-۴-۳: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۵۸-۴-۳
ریال ۸۰۰۰۰

فبا
کتابنامه: ص. ۸۲-۸۴.
اسلام - شرق آفریقا - تجدید حیات فکری
بنیادگرایی اسلامی - شرق آفریقا
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی. مرکز مطالعات فرهنگی
و بین‌المللی
۱۳۹۳ ۱۸/۹۲۳/فب
۳۹۷/۹۱۶۶
۳۵۷۶۶۰۹

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:
وضعیت فهرست نویسی:
یادداشت:
موضوع:
موضوع:
شناسه افزوده:
رده بندی کنگره:
رده بندی دیویی:
شماره کتابشناسی ملی:

بیداری اسلامی

در خطر فعالیت گروه‌های تکفیری در
شرق آفریقا

مرکز مطالعات فرهنگی - بین‌المللی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

Department of research
& Education Islamic
Culture & Relations Organization
Tel: + 98 21 88153338
Email: C.C.I.S@icro.ir

تألیف: محمد حسن ایبکیچی

نوبت چاپ: اول: ۱۳۹۳

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۵۸-۴-۳

ناشر: پردیس قلم

مطالب ارائه شده در این مجموعه
نظرات پدید آورنده اثر است و لزوماً
نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
به شمار نمی‌آید.

۷	پیشگفتار.....
۹	مقدمه.....
۱۳	درآمد.....
۱۴	تاریخیت مجری سیاست های آمریکا در آفریقا.....
۱۵	وهابیت و سلفی گری دوروی یک سکه.....
۱۶	تاریخیت سیاست های آمریکا در آفریقای زیر صحرا.....
۲۰	دین و رایش خلیفه های افراطی در آفریقا.....
۲۵	القاعده در شرق آفریقا.....
۲۷	القاعده در شرق آفریقا.....
۳۳	ویژگی های مساعد برای فعالیت القاعده.....
۳۴	دولت های ضعیف آفریقای غربی.....
۳۸	تعدد مراکز قدرت تصمیم گیری.....
۳۸	اقتصاد شکننده.....
۳۹	مرزهای نفوذ پذیر.....
۳۹	دسترسی وسیع به تسلیحات غیر قانونی.....
۴۰	نزدیکی به شبه جزیره عربستان.....
۴۲	نقشه اسلام در شرق آفریقا.....
۴۴	منطقه سواحیلی در شرق آفریقا.....
۴۵	رشد اسلام رادیکال در شرق آفریقا.....
	نفوذ ایدئولوژیکی.....
۴۸	نقش سازمان های غیر دولتی در گسترش سلفی گری شرق آفریقا.....
۴۸	گروه های تکفیری در سودان.....
۴۹	سومالی: الاتحاد الاسلامی.....
۵۰	شبکه های وابسته به القاعده در شرق آفریقا.....
۵۱	واکنش آمریکا به حرکت های اسلامی در آفریقای زیر صحرا.....

برنامه های درپیش آمریکا در آفریقای زیرصحرای برابر خیزش های اسلامی.....	۵۵
سیاست اجرایی امریکا و متحدانش در مقابله با تروریسم در شرق آفریقا.....	۵۵
نگاهی به عملیات تروریستی القاعده در شرق آفریقا.....	۵۶
کنیا.....	۵۶
تهدید الشباب.....	۶۳
افزایش عملیات تروریستی تکفیریها در شرق آفریقا: کنیا.....	۶۴
ملاحظه.....	۶۸
تانزانیا.....	۷۱
.....	۷۵
جیبوتی.....	۷۷
بهرای اسلامی در برابر گروههای تکفیری.....	۷۷
فرجام سخن.....	۸۱
منابع.....	۸۲

ارتباطات فرهنگی، یکی از ماندگارترین و مؤثرترین مناسبات انسانی است که بر پایه گفت‌وگو و تبادل اطلاعات شکل می‌گیرد. این گونه ارتباطات پایه و مبنای جهت تعامل انسان‌ها با یکدیگر بوده و بر سایر حوزه‌های روابط جامع، همانند مناسبات اقتصادی و سیاسی نیز تأثیرگذار است. امروزه علیرغم پیشرفت و توسعه دانش بشری بویژه در حوزه ارتباطات و شکل‌گیری دهک جهان بشر بیش از هر زمان دیگر، نسبت به هم‌نوع خود بیگانه است. در این شرایط ریشه بسیاری از منازعات و چالش‌ها، به عدم درک صحیح از یکدیگر، کاسه‌ها و نواقص موجود در فهم و درک مشترک فرهنگی بین جوامع باز می‌گردد. بدین جهت، مطالعات فرهنگی و آشنایی با فرهنگ ملل، یکی از اولویت‌های اصلی در حوزه ارتباطات و تعاملات فرهنگی به‌شمار آمده و کمبود ادبیات پژوهشی فارسی در حوزه مطالعات فرهنگی ملل نیز بر این امر تأکید دارد.

نقش دو سویه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، در عبادت فکری و فرهنگی کشورمان با دیگر جوامع، بر ضرورت تولید منابعی برای مطالعه و ارتقای سطح دانش جامعه ایرانی به‌ویژه نخبگان و دانشگاهیان فرهنگ، سایر ملل تأکید دارد. در راستای تحقق این هدف، مرکز مطالعات فرهنگی بین‌المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در حوزه ارتباطات فرهنگی بین‌المللی، اقدام به چاپ و نشر مجموعه‌ای از کتاب‌ها با عنوان «مطالعات

فرهنگی و منطقه‌ای» نموده است. در این مجموعه، ضمن بهره‌گیری از پژوهش‌ها و گزارش‌های رایجی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور، از کارشناسان و صاحب‌نظران در حوزه‌های مختلف مطالعات فرهنگی ملل نیز استفاده شده است.

این مجموعه از کتاب‌ها، به معرفی ویژگی‌ها و مباحث فرهنگی کشورها می‌پردازد. ضمن آنکه تلاش دارد با معرفی فرهنگ کشورها یا موضوعات مرتبط به مناسبات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها اطلاعات مفید و روش‌بندی را ارائه دهد. امید است این مجموعه ضمن هموارتر کردن مسیر پژوهش و انتشار مناسبات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها، در مسیر آگاهی‌بخشی و شناخت هرچه بیشتر خوانندگان به‌ویژه اهل تحقیق و پژوهش مفید و مؤثر واقع گردد.

تألیف: مرکز مطالعات فرهنگی بین‌المللی

www.ketab.ir

از زمان کسب استقلال سیاسی در آفریقا رشد آگاهی‌های سیاسی سیطره جهانی به خود گرفته و حرکت‌های دینی در اقصی نقاط گیتی خاصه پس از انقلاب اسلامی ایران رونق چشمگیری به خود دیده است.

اعتقاد نویسنده کتاب اسلام در آفریقای زیر صحرا در مقدمه‌ی کتاب «انقلاب اسلامی ایران توانست الگوی جدیدی از کنش سیاسی را برای مسلمانان آفریقای زیر صحرا ارائه نماید. امروزه هرچند بنیان‌های انقلاب اسلامی دیگر در این جهان حضور ندارد اما نفوذ انقلاب با روی کارزماتیک او ادامه دارد. در مورد نفوذ انقلاب اسلامی ایران در آفریقا زیر صحرا اگر به شرق آفریقا نگاهی بیندازیم فعالیت‌های چندی متأثر از انقلاب فوق را مشاهده می‌کنیم چه انجمن اسلامی دانشجویان در نیجریه با طرداری از الگوی انقلاب اسلامی ایران از آن حمایت کرده‌اند. یا در فیلیپین جنوبی، سازمان اسلامی قبله مسیر سیاسی انقلاب اسلامی ایران را دنبال می‌کرد.

مهم‌ترین تهدیدات جدی برای آمریکا متحدانش و غرب در شرق آفریقا عبارت‌اند از فعالیت‌های القاعده در منطقه و افزایش تندروی‌های گروه‌های اسلامی در شرق آفریقا. از آغاز دهه ۱۹۹۰ منطقه شرق آفریقا محل بسیار مناسب و مقرر اصلی عملیات تروریستی

وابسته به گروه‌های افراطی اسلامی و نیز یکی از اهداف مهم و اصلی القاعده جهانی گردید. ضعف ساختاری دولت‌های این منطقه و نیز درگیری‌های داخلی مشکلات داخلی حکومت‌ها هم چون فساد اداری و ناتوانی آن‌ها در مقابله با حرکت‌های تروریستی همه زمینه‌ساز آمادگی بیشتر و بهتر شرق آفریقا برای فعالیت‌های گروه‌های تندرو و افراطی اسلامی شد.

هرچند شرق آفریقا مآمن گروه‌های بسیاری از اسلام‌گرایان بومی را می‌کشد، در ذات مختلف وابستگی به القاعده است اما نباید از نظر دور داشت که القاعده محوریت فعالیت‌ها را تاکنون در دست داشته است. هم‌زمان با سی‌ها نشان می‌دهد که عربستان سعودی نیز از طریق سرمایه‌داری و نفوذ و هابیت سلفی و سایر گروه‌های اسلامی تندرو به همراه تفسیر سیاسی و عینی سلفی از دین اسلام برای همه گروه‌های تبلیغی و اجرایی در کشورهای تروریستی القاعده، درصدد شست‌وشوی اعتقادی و فکری و رسانیدن مسلمانان منطقه شرق آفریقا گردید تا همه زمینه‌ها را برای تحقق اهداف مشترک آمریکا و القاعده در منطقه هماهنگ نماید.

پیچیدگی جغرافیایی و شباهت‌های فرهنگی و دینی منطقه شرق آفریقا و عربستان سعودی، این بخش از آفریقا را مستعد نفوذ اقدامات

فکری و عملیاتی گروه‌های تکفیری نمود. البته این بدان معنی نیست که شرق آفریقا بدون در نظر داشتن عوامل مهم مؤثر چون آمریکا، عربستان سعودی و القاعده و در ذات خود منطقه تروریستی باشد. در مین راستا بود که یکی از اهداف مهم بافت تکفیری و سلفی بود به طبقات تحصیل کرده و روشنفکری و سنتی و صوفی بود که برانند بر به اهداف خود برسند. در مقابل، جمعیت‌های مسلمان شرق آفریقا با ویژگی‌های فرهنگ سنتی و بومی دیرینه خود تلاش زیادی را برای جلوگیری از رشد سریع و به تأخیر انداختن تأثیرات عقاید افراطی‌گری اسلامی در جامعه خود نشان دادند.

آمریکا به همراه عربستان سعودی با طراحی برنامه‌های ذیل برای دولت‌های منطقه شرق آفریقا شامل دستیابی اهداف خود آماده نمودند:

- ۱- تقویت نهادهای دولتی و جامعه مدنی
- ۲- انجام مطالعات میدانی در شرق آفریقا برای بررسی و نظارت مستقیم بر تأمین اهداف امنیتی فعالیت گروه‌های تکفیری
- ۳- تلاش برای حضور و فعالیت‌های سیاسی لازم در سوما
- اقدام برای خروج نیروهای اتیوپی از موگادیشو
- ۴- تلاش دیپلماتیک برای به رسمیت شناختن سوما
- نیروی محرک و کمکی به‌منظور پیاده کردن اهداف امنیتی مقابله با

۵- ثبات و تقویت استقرار نیروهای نظامی آمریکا در منطقه شاخ

آفریقا برای پیشبینی آینده و طراحی برنامه‌های مربوط به آن

۶- کمک و مساعدت به حکومت‌های شرق آفریقا به منظور کنترل

بهبتر مناطق مرزی و داخلی کشورهای واقع در منطقه

۷- جلوگیری از امکان عملیات گروه‌های اسلامی رادیکال از خارج

مرزهای شرق آفریقا به این منطقه

۸- تشویق و تقویت فعالیت‌های سازمان‌های اسلامی دیگر کشورهای

جهان در منطقه شرق آفریقا

۹- از میان برداشتن موانع رشد اقتصادی در شرق آفریقا جهت کمک

به ایجاد مانع در رشد عملیات تروریستی (جوانان مسلمان)

از همکار ارجمند جناب آقای پیکچی که با ارائه این اثر علاقمندان را

از مطالعات پیگیر خود درباره آفریقا آگاه ساخته‌اند سپاسگزاریم.